

Vergaderjaar 2025–2026

32 849

Mijnbouw

Nr. 293

BRIEF VAN DE MINISTER VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 januari 2026

Met deze brief informeert het kabinet de Kamer, zoals toegezegd in het debat van 8 december 2025 over de incidentele suppletoire begroting inzake Ternaard aan het lid Beckerman, vooruitlopend op het Commissie-debat Mijnbouw op 29 januari 2026 over de voortgang van diverse onderdelen van de Contourennota van januari 2023¹. In de Contourennota heeft het vorige kabinet aanpassingen aangekondigd voor het mijnbouwbeleid en de wet- en regelgeving. Die aanpassingen zien op meer regie over het gebruik van de diepe ondergrond:

1. Helderheid over noodzaak gebruik diepe ondergrond;
2. Inzicht in waar gebruik kan plaatsvinden;
3. De voorwaarden voor veilig, maatschappelijk, ruimtelijk en financieel verantwoord gebruik.

Concreet informeert het kabinet de Kamer met deze brief over de voortgang van de herziening van de Mijnbouwwet en het programma Duurzaam Gebruik Diepe Ondergrond (hierna ook: programma DGDO). In de laatste voortgangsbrieven aan de Kamer van 31 januari 2025 en 27 maart 2025¹ is aangegeven dat de internetconsultatie voor de herziening van de Mijnbouwwet voorzien was in het eerste kwartaal van 2026 en het programma DGDO in het tweede kwartaal van 2026. Deze planning is helaas niet haalbaar gebleken. De nieuwe planning voor beide trajecten is vanwege de benodigde zorgvuldigheid en samenhang in de uitwerking en afstemming met betrokken partijen opgeschoven naar Q1 2027. Hieronder licht het kabinet dit verder toe.

Voortgang herziening Mijnbouwwet

Het kabinet werkt, in lijn met de Contourennota, aan een omvangrijke herziening van de bestaande Mijnbouwwet. Met de herziening wil het kabinet drie typen wijzigingen realiseren: 1) het verankeren van beleidskeuzes, 2) het borgen van eerder gemaakte keuzes en 3) het oplossen van

¹ Kamerstukken II 2024/25, 32 849, nrs. 266 en 268

knelpunten. Dit zal uiteindelijk leiden tot een vernieuwd wettelijk kader voor veilig, maatschappelijk, ruimtelijk en financieel verantwoord gebruik van de diepe ondergrond. Ook ontstaat meer regie bij de overheid («nee, tenzij») en zal de Mijnbouwwet beter passen bij afwegingen rond de schaarse ruimte, de veranderde rol van de diepe ondergrond en het maatschappelijk perspectief op het gebruik ervan.

De Mijnbouwwet is onderdeel van een set aan instrumenten om regie te voeren over het gebruik van de diepe ondergrond. Naast de herziening van de Mijnbouwwet, werkt het kabinet aan het programma DGDO, de implementatie van de afspraken uit het sectorakkoord voor de (afbouw van) gaswinning op land waarover de Kamer op 16 januari 2026 is geïnformeerd², diverse gebiedsprocessen, de Nationale Agenda Ondergrondse Waterstofopslag en het Stimuleringstraject Aardwarmte. Niet al het beleid voor het gebruik van diepe ondergrond moet vastgelegd worden in de Mijnbouwwet. Bovendien kan via deze instrumenten op kortere termijn dan via het wetstraject resultaat worden geboekt.

De uitwerking van de verschillende inhoudelijke onderdelen van de herziening van de Mijnbouwwet vordert, maar is inhoudelijk complex en vraagt om zorgvuldigheid. Er zijn belangrijke beleidskeuzes in voorbereiding over onder andere de wettelijke eisen voor een nieuw nazorgbeleid voor de periode nadat een activiteit in de diepe ondergrond is gestopt en opgeruimd, een einddatum voor de winning van koolwaterstoffen en het veiligheidsbeleid. Ook wordt nagedacht over het beter vastleggen van de betrokkenheid van de omgeving gedurende de levenscyclus van een project. Daarnaast moet de herziening de uitkomsten en inzichten van andere trajecten, zoals het programma DGDO en het sectorakkoord voor de gaswinning op land goed meenemen. In de afgelopen periode hebben de urgente parallel lopende trajecten, zoals het dossier Ternaard en de recente uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens over scope 3 emissies, gevraagd om keuzes rond de inzet van personeel. Dit alles maakt dat het noodzakelijk is meer tijd te nemen voor de herziening.

Het kabinet zet daarom in op het starten van de internetconsultatie in Q1 2027. Er is dan voldoende tijd voor de uitwerking in samenhang met het programma DGDO en het sectorakkoord, afstemming met betrokken partijen en natuurlijk inhoudelijke sturing door een nieuw kabinet.

Het wetstraject ziet er de komende periode als volgt uit:

Heden t/m Q4 2026

Uitwerking: beleidskeuzes voorbereiden en afstemmen met decentrale overheden, brancheorganisaties, adviseurs en toezichthouder. Deze afstemming ziet op de inhoudelijke keuzes, maar ook op de uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid, financiële consequenties en regeldruk.

Q1 2027

Internetconsultatie (6–8 weken) en verwerken van de reacties. De benodigde tijd voor de verwerking is afhankelijk van de reacties.

² Kamerstukken II 2025/26, 33 529, nr. 1368

Q1–2 2027

Diverse toetsen:

- Uitvoerings- en handhavingstoetsen (in elk geval: Staatstoezicht op de Mijnen en decentrale overheden);
- Wetgevingstoets (JenV);
- Adviescollege Toetsing Regeldruk.

Over het algemeen hebben deze adviseurs minimaal 8 weken de tijd nodig om een toets uit te voeren. Afhankelijk van de uitkomsten van deze toetsen, zal voldoende tijd nodig zijn om de uitkomsten van de toetsen te verwerken waar dat noodzakelijk wordt geacht.

Q2 2027

Afstemming en besluitvorming binnen het Rijk (circa 1–2 maanden). Het wetsvoorstel doorloopt de benodigde ambtelijke afstemming en politieke besluitvorming voordat het wordt aangeboden aan de Raad van State voor advies.

Q3-Q4 2027

Advies Raad van State (3–4 maanden).

Q4 2027 – Q1 2028

Het advies van de Raad van State wordt verwerkt en er wordt een **Nader Rapport** opgesteld met de reactie op het advies. De verwerking en het Nader Rapport zal ook enkele maanden kosten, afhankelijk van het advies.

Q1 2028

Nadat het advies van de Raad van State is verwerkt en een Nader Rapport is opgesteld, kan na besluitvorming via de ministerraad de conceptwet en memorie van toelichting aan uw Kamer worden aangeboden.

In deze globale planning wordt rekening gehouden met vakantie- en recesperiodes. Parallel aan het wetstraject wordt de lagere regelgeving (Mijnbouwbesluit en Mijnbouwregeling) aangepast.

Stand van zaken programma Duurzaam Gebruik Diepe Ondergrond (programma DGDO)

Toewerken naar een visie op het gebruik van de diepe ondergrond met een ruimtelijk kader

Het programma DGDO geeft inzicht in de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in de diepe ondergrond voor de energie- en de grondstofvoorziening. Het programma bevat een visie op het gebruik van de diepe ondergrond en een ruimtelijk kader. Dit kader geeft invulling aan waar, wanneer en onder welke voorwaarden activiteiten in de diepe ondergrond kunnen plaatsvinden. Daarbij is ook aandacht voor de samenhang met andere onder- en bovengrondse functies, evenals regionale en nationale opgaven. Het Rijk geeft hiermee gehoor aan de wens tot meer sturing op de ruimtelijke ordening van de ondergrond. Dit programma zal als sectorale uitwerking van de Nota Ruimte invulling geven aan de ordening van diepe ondergrond.

Belangrijk daarbij is dat medeoverheden, burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties zorgvuldig worden betrokken bij de totstandkoming van die visie en dit kader. Dit gebeurt via een maatschap-

pelijke dialoog. De maatschappelijke dialoog is een waardevol middel gebleken om in gesprek te zijn en te blijven. Het resulteert in inzichten en aandachtspunten die helpen om invulling te geven aan de visie en het kader, die leiden tot gefundeerde keuzes en prioriteringen.

De Kamer is in maart 2025 voor het laatst op de hoogte gesteld over de voortgang³. De afgelopen periode zijn belangrijke stappen gezet om te komen tot een ontwerpprogramma. Hieronder wordt kort ingegaan op de verschillende bouwstenen ten behoeve van de totstandkoming van het uiteindelijke ontwerpprogramma DGDO.

Voldoende potentie in de ondergrond maar wel opschaling nodig

Afgelopen najaar heeft TNO in opdracht van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei het rapport «Ruimtelijke Verkenning Duurzaam Gebruik Ondergrond» opgeleverd. Dit bijgevoegde rapport laat het ondergrondse potentieel zien voor een aantal activiteiten en hoeveel ondergrondse ruimte er nodig is voor toekomstige activiteiten in de diepe ondergrond (tot 2050), zoals zoutwinning, aardwarmte en opslag van waterstof aan de hand van vier verschillende energiescenario's. Deze verkenning levert daarmee een gedetailleerde, kwantitatieve analyse van de vraag naar en het aanbod van diverse natuurlijke energiebronnen, zoals warmte en zout ten behoeve van verschillend gebruik van de diepe ondergrond. Het onderzoek geeft het kabinet onder andere inzicht dat opschaling van geothermie en zoutcavernes ten behoeve van waterstofopslag nodig is.

Steun voor gebruik van diepe ondergrond, maar veiligheid staat voorop

Ook inwoners zijn binnen de maatschappelijke dialoog actief betrokken. Omdat het programma betrekking heeft op activiteiten door heel Nederland, is gebruikgemaakt van een online raadpleging: de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE). Deze is ruim 5.000 keer ingevuld en geeft een breed beeld van ervaringen en perspectieven in het land. Mensen die positief staan tegenover toekomstig gebruik van de diepe ondergrond vinden het wel belangrijk dat dit veilig gebeurt. Het onderzoek laat onder meer zien dat mensen die schade hebben ervaren als gevolg van het gebruik van de diepe ondergrond andere prioriteiten stellen dan de gemiddelde inwoner. Ze zijn over het algemeen terughoudender over het toekomstig gebruik ervan. De rapportage is als bijlage bijgevoegd.

Regio- en themasessies met stakeholders

In het najaar van 2025 zijn acht regiosessies met decentrale overheden georganiseerd in heel Nederland. In de regiosessies is er een gesprek gevoerd met provincies, waterschappen en gemeenten over waarom de diepe ondergrond gebruikt wordt en wat er wel en niet kan in de diepe ondergrond. De eerder genoemde ruimtelijke verkenning van TNO was hiervoor één van de vertrekpunten. Daarnaast is uitgewisseld wat belangrijk is bij het maken van keuzes: wat wordt waar, wanneer, waarom en onder welke randvoorwaarden wel of niet toestaan in de diepe ondergrond?

In het eerste kwartaal van 2026 worden themasessies georganiseerd met regionale overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties. In deze sessies wordt voortgebouwd op de resultaten uit de regiosessies en wordt dieper op een aantal onderwerpen ingegaan voor verschillende vormen van gebruik van de diepe ondergrond.

³ Kamerstukken II 2024/25, 32 849, nr. 268

Parallel aan de maatschappelijke dialoog wordt een plan-mer procedure gevolgd. De terinzagelegging van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (hierna: cNRD) is de eerste stap in de plan-mer procedure. Deze cNRD is het onderzoeksvoorstel voor het uit te voeren plan-mer-onderzoek en beschrijft wat in het plan-MER (rapport) zal worden onderzocht, en op welke manier. De resultaten van het plan-MER worden benut voor het ontwerpprogramma. Het plan-MER wordt ook gepubliceerd, gelijktijdig met het ontwerpprogramma.

In de laatste voortgangsbrief aan de Kamer 27 maart 2025⁴ is aangegeven dat het eerste formele moment voor het programma DGDO de terinzagelegging van de cNRD is. Deze was op dat moment voorzien in het najaar van 2025. In verband met extra interdepartementale afstemming vindt terinzagelegging van de cNRD Q1 2026 plaats.

De uitwerking van de verschillende inhoudelijke onderdelen van het programma DGDO vordert, maar is inhoudelijk complex en vraagt om zorgvuldigheid. Het kabinet zet daarom in op het ter inzage leggen van het ontwerpprogramma in Q1 2027. Er is dan voldoende tijd voor de uitwerking in samenhang met het plan-MER, de uitkomsten van de maatschappelijke dialoog, de herziening van de Mijnbouwwet, afstemming met betrokken partijen en inhoudelijke sturing door een nieuw kabinet.

Tot slot

Het kabinet erkent dat herziening van de Mijnbouwwet een traject is dat veel tijd kost en voelt de breed ervaren wens en urgentie om zo snel als mogelijk tot herziening te komen. Het werk aan de Mijnbouwwet, het programma DGDO en de implementatie van het Sectorakkoord voor de gaswinning op land als onderdeel van het Sectorakkoord gaswinning in de Energietransitie wordt voortvarend en in goed overleg met betrokken partijen voortgezet.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
S.T.M. Hermans

⁴ Kamerstukken II 2024/25, 32 849, nr. 268